

A fűtési időszakkal kapcsolatos tüzek megelőzése, a tüzelő- és fűtőberendezések biztonságos használata

Minden évben több haláleset is bekövetkezik **szén-monoxid mérgezés** miatt, amely megelőzhető lenne a fűtőberendezések, kémények rendszeres karbantartásával, ellenőrzésével, valamint szén-monoxid érzékelő felszerelésével.

A szén-monoxid (CO) a tökéletlen égéskor keletkező melléktermék. A nem megfelelően működő kéményből az égéstermék (füstgáz) visszaáramolhat a lakásba, illetve a nem kellően tömör kályhából, kandallókból, füstcsövekből, az elszennyeződött fürdőszobai átfolyós vízmelegítőkből közvetlenül is bejuthat a lakótérbe. Mivel a szén-monoxid színtelen, szagtalan, érzékszerveinkkel lehetetlen észrevenni. A mérgezés kezdeti tünetei a hányinger és a fejfájás, azonban szervezetünk nem minden esetben ezekkel a tünetekkel reagál, márpedig a szén-monoxid jelenlétének késői felismerése könnyen tragédiához vezethet.

A megelőzés érdekében

- a kémény használaton kívüli bekötő és tisztító nyílását **nem éghető anyaggal hézagmentesen lezárva kell tartani.**
- **Ne tömítsük el a régi nyílászárókat, ne takarjuk el a szellőzőket!**
- **Ne próbáljuk magunk, szakember nélkül javítani a kéményt vagy a fűtőberendezést, mert ahhoz speciális szerszám, alkatrész, kellő szakismeret szükséges.**
- **Ha zárt helyen gázszagot vagy szúrós, fojtó égéstermék-szagot érzünk:**
 - azonnal szellőztessünk (keresztvizet a leghatásosabb),
 - zárjuk el a gázvezeték főelzáró szerelvényét,
 - ne használjunk szikrát okozó készüléket, eszközt (villanykapcsoló, telefon, gyufa stb.)
 - hagyjuk el a helyiséget,
 - kintől telefonon értesítsük a gázszolgáltatót!
- **Ha fejfájást, émelygést érez:**
 - szellőztessen,
 - zárja el az égéstermék-visszáramlást okozó készüléket,
 - menjen szabad levegőre!

A **kéménytűz** a tüzeseteknek egy sajátos fajtája. A tűzre dobott háztartási hulladék könnyen életveszélyes állapotokat idézhetnek elő otthonunkban és nagymértékben szennyezi a környezetet, károsítja az egészséget, ezért környezetünk védelme, egészségünk megóvása és a biztonságos fűtés érdekében kiemelkedő jelentőségű, hogy csak a tüzelőberendezéshez használható tüzelőanyagokkal fűtsünk. A nem megfelelő tüzelőanyag-választás és a kéménykarbantartás hiánya miatt megnőtt a jelentős anyagi kárral és esetenként súlyos sérülésekkel járó, szilárdtüzelésű fűtőberendezésekkel felszerelt lakóingatlanokban keletkezett kéménytűzek száma. Optimális esetben az égéstermék a kéményen keresztül távozik, azonban ha nem megfelelő a kémény kialakítása, vagy elmaradt annak tisztítása, karbantartása, a korom megtapad a kémény falán, a lecsapódó párával vegyülve kátrány keletkezik, és ez a lerakódás az intenzívebb fűtés megkezdésekor a 480 °C-ot elérve izzani,

égni kezd, és bekövetkezik a kéménytűz. Jellegzetes, hullámzó hang jelzi, hogy beindult a kéményben az izzás, az égés, amely során a hőmérséklet akár az 1000 °C-t is elérheti.

Ebben az esetben az első teendő, hogy a tűzoltóságot haladéktalanul értesítsék, a tüzelőberendezés szellőzőnyílásait lezárják, majd a kémény felületéről minden éghető anyagot – képet, falburkoló anyagot – távolítsanak el. A kéményt teljes hosszában, egészen a padlásig ellenőrizni kell. A rendkívül magas hőmérséklet miatt lényeges, hogy a kémény valamennyi tisztítónyílása zárva maradjon. A kéménytűz eloltása érdekében nem szabad vízzel beavatkozni.

Tűzveszélyt jelent, hogy a régi épületek felújítása során sokszor nagy teljesítményű fűtőberendezést szereltek be fagerendás házakba, és amikor az új, nagy hőtermelő kályhával befűtenek, a fagerendák beizzanak, és az így keletkező tűz áttérjed a födémre és a tetőszerkezetre is. Szintén régi építésű házaknál fordul elő, hogy a téglakéményt csak a padlásig építették meg, onnan fém vagy eternit csővel vezették ki az égéstermék. Erőteljes fűtés esetén ez is a tetőszerkezet izzásához, kigyulladásához vezethet. Az öregebb házaknál a béléscső nélkül épített kémények is tüzet okozhatnak.

Nem kifejezetten a fűtőberendezések által okozott tüzekhez tartozik, de történt már olyan eset a fűtési szezonhoz kapcsolódóan, hogy a ház tulajdonosa a kályhából a salakot éghető anyagból készült edénybe öntötte, az lángra kapott, és a tűz a melléképületet, majd az egész családi házat lángba borította.

A gázkészülékek létesítési, üzemeltetési és karbantartási munkálataira – balesetek elkerülése végett – szigorú előírások vonatkoznak.

- **Gáz égéstermék – elvezetőt minden esetben a tető fölé kell kivezetni.**
- Új égéstermék elvezetőt, meglévő kémény gáz égéstermék-elvezetővé való átalakítását tervezni kell, terhelhetőségét számítással kell meghatározni.
- Tervezett levegő bevezető nyílások, szellőző nyílások eltakarása tilos.
- Gázüzemű tüzelőberendezést csak olyan kéményhez szabad csatlakoztatni, amely minősítéssel rendelkezik.
- **Nyitott égésterű gázüzemű tüzelőberendezések helyiségében vagy azzal légtérkapcsolatban álló helyiségben reteszelés nélkül működő – depressziót keltő – gépi berendezés nem használható (páraelszívó, szellőztető ventilátor, cserépkályha, központi porszívó, szárítógép).**

Figyelem! 1 m³ földgáz tökéletes elégetéséhez 10 m³ levegő szükséges.

Egy légbevezető nélküli fokozott légzárású ablakkal mi magunk „fojtsuk meg” a gázkészüléket és létesítünk életveszélyes helyzetet.

A szagelszívó ventilátor megfordítja a kémény huzatát és a visszaáramló égéstermék balesetet okozhat.

Az égéstermék visszaáramlásáról egyszerű módon meggyőződhetünk, ha a nyílt égésterű gázkészülék áramlásbiztosítójához (készülék felső síkjában lévő rács) a begyújtás után tükröt tartunk. Ha a tükrő be-párárosodik visszaáramlás van.

A fűtésrendszerek szabálytalan beépítése, üzemeltetése, a lakáshasználók és környezetük számára lapangó veszélyforrás.

Hogyan előzhető meg a veszély?

A kémény nem éghető anyagból készülhet, ellenkező esetben nagyon szigorú nemzetközi normáknak is megfelelő módon lehet csak kialakítani. A kémények használatának engedélyezését jelenleg a kéményseprő közszolgáltatók végzik, míg a gázzal működő fűtőberendezések esetében a gázszolgáltatók adják ki a működtetéshez szükséges engedélyt. Kizárólag kifogástalanul működő kéményt szabad használni, amelynek járatába nincs éghető anyag beépítve, illetve amelynek tisztítását és ellenőrzését minden évben elvégeztették. Az égéstermék füstcsövekkel elvezető készülékek esetében tökéletesnek kell lennie a csövek állapotának, azok illeszkedésének, és a falhoz történt rögzítésének. Csak engedélyezett típusú, kifogástalan műszaki állapotú tüzelő- és fűtőberendezést szabad használni.

A fűtőberendezések, füstelvezetők okozta tüzek és balesetek, szén-monoxid-mérgezések megelőzése érdekében az alábbiakra kell odafigyelnünk:

- **A nyílt lánggal működő fűtőberendezések telepítését minden esetben szakemberrel végeztessük, valamint rendszeresen vizsgáltsuk felül a készülékeket és füstelvezetőket!**
- **A kátrány keletkezése csökkenthető és a kéménytűz megelőzhető, ha száraz fával tüzelünk, és folyamatosan biztosítjuk az égéshez szükséges levegő-utánpótlást.**
- **Tartsuk tisztán a fűtőberendezések és füstelvezetők környezetét, közelükből távolítsuk el a gyúlékony, éghető anyagokat!**
- **A fűtőberendezést csak a gyártó által meghatározott tüzelőanyaggal üzemeljük be, begyújtáshoz ne használjunk tűz- és robbanásveszélyes folyadékot és ne égessünk műanyag hulladékot!**
- **Csak száraz fát, vagy erre alkalmas éghető anyagokat használjunk!**
- **Háztartási hulladékkal üzemeltetni a fűtőberendezéseket szigorúan TILOS!**
- **Fáradt olajjal üzemeltetni a fűtőberendezést szigorúan TILOS!**

- **Tüzelőberendezéseket nem szabad túlterhelni, egyszerre sok fát rátenni!**
- **Szellőztessen rendszeresen!**
- **Kiskorú személyre tüzelő-fűtő berendezés beindítása, üzemeltetése veszélyt jelenthet, ezért javasolt a fenti feladatok végzését nagykorú személyre bízni!**

Épületen belül különösen fontos gondoskodni a tüzelő-, fűtőberendezéseknek helyet adó helyiségek levegő-pótlásáról, a helyiség szellőztetéséről. Ennek ne legyen akadálya télen a néhány percre beáramló hideg levegő! A szellőztetés elmulasztása a lakásban CO felhalmozódáshoz és tragédia bekövetkezéséhez vezethet.

Tapasztalatok alapján problémát jelentenek az újból üzembe helyezett kémények, a hétvégi házak, a melléképületek kéményei, illetve az, amikor egy-egy átalakítást nem megfelelően terveznek meg és kiviteleznek. Előfordul, hogy engedélyezés nélkül bekötnek többféle fűtőberendezést – gázkészüléket és szilárd tüzelésű kályhát – egy házban, és mivel a kályhának erősebb a huzata, a gázkészülék kéményéből visszaáramoltatja a szennyezett levegőt. Erre a hibára az elmúlt időszakban több példa is volt.

Amennyiben korábban nem használt kéményt ismét üzembe kívánnak helyezni, azt csak a kéményseprők által végzett vizsgálat után tehetik! A füstelvezető rendszer felülvizsgálatának lehetőségét a kéményseprő közszolgáltató részére minden évben biztosítani kell, az esetleg tapasztalt hiányosságokat ki kell javítani vagy javíttatni, addig a kéményt használni nem szabad. A kéményseprő szolgáltatót ne tekintse ellenségnek, hiszen az Önök biztonsága érdekében szeretné a kéményt ellenőrizni!

Mit tegyünk tűz esetén?

- **Ha tüzet, füstöt észlelünk, azonnal értesítsük a tűzoltóságot a 112-es telefonszámon! Az eloltott tüzet is be kell jelenteni!**
- **Gondoskodjunk a lépcsőházi szellőzés indításáról a többi lakó biztonságos menekülésének érdekében.**
- **A lakásunkban keletkező tüzet próbáljuk meg eloltani!**
- **Amennyiben nem sikerül a tüzet eloltani, azonnal hagyjuk el a lakást! A bejárati ajtót csukjuk be magunk után, ezzel megakadályozhatjuk, vagy lassíthatjuk a tűz tovább terjedését (kulccsal bezárni nem szabad).**
- **Kiabálással riasszuk a többi lakót!**
- **A meneküléshez semmilyen esetben se használjunk normál kivitelű személyfelvonót! (biztonsági lift tűz esetén is használható)**
- **Hagyjuk el a házat!**
- **Amennyiben a lépcsőház sűrű füsttel telített, ne próbáljunk meg azon keresztül menekülni. Csukjuk be a bejárati ajtót. Tájékozódás (látás) hiányában két emelet magasból sem sikerülhet a menekülés! Várjuk a tűzoltókat, hogy a rendelkezésünkre álló információkkal segíthessük a gyors beavatkozást!**

Berendezések a biztonságunkért

A kéményseprő-ipari tevékenységről szóló 2015. évi CCXI. törvény az ingatlan tulajdonosának és használójának kötelezettségévé teszi a helyiség légtérével légtér-összeköttetésben lévő helyen létesített nyitott égésterű tüzelőberendezés üzemeltetése esetén

a) a bölcsődei, óvodai vagy iskolai ellátás nyújtására szolgáló,

b) a vendégszaka eltöltésére használt,

c) a személyes gondoskodás keretében tartozó szakosított ellátást nyújtó bentlakásos intézmény céljára szolgáló,

d) a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásra szolgáló,

e) a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló kormányrendelet hatálya alá tartozó önálló rendeltetési egység használója a tüzelőberendezés helyiségében a jogszabályban meghatározott műszaki követelményeknek megfelelő szén-monoxid-érzékelő berendezés felszerelésére köteles, ha a tüzelőberendezés közösségi térben vagy azzal légtér-összeköttetésben lévő helyiségben van.

Továbbá a helyiség légtérével légtér-összeköttetésben lévő helyen létesített nyitott égésterű tüzelőberendezéssel felszerelt új építésű épület akkor vehető használatba, ha a tüzelőberendezés helyiségében

jogszabályban meghatározott műszaki követelményeknek megfelelő szén-monoxid-érzékelő berendezést helyeztek el.

A szén-monoxid érzékelőknek több típusa ismert. Ezek a légtérbe került veszélyes mennyiségű szén-monoxid jelenlétét képesek jelezni, alkalmazásukkal tovább növelhetjük otthonunk biztonságát.

Csak megfelelő minőségű szén-monoxid-érzékelőt vásároljanak !

A hatósági vizsgálatnál érintett szén-monoxid érzékelők pozitív és negatív listája elérhető a

**Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság honlapján
(http://www.nfh.hu/szenmonoxid_lista)**

Hova érdemes felszerelni:

Amennyiben a teljes lakás védelmét szeretnénk biztosítani, akkor minden helyiségbe, ahol fűtő-, sütő-, vagy főző-, illetve elektromos berendezés található, szereljünk érzékelőt. Amennyiben többszintes épületben lakunk, akkor minden szinten legalább egy berendezés szükséges a minimális védelem érdekében. A mennyezet sarkától több mint 50 centiméter távolságra kell elhelyezni a készüléket.

Hova nem érdemes felszerelni:

Ne tegyük az érzékelőt olyan helyiségbe, ahol a hőmérséklet 4 Celsius-fok alá, illetve 40 fölé emelkedhet, közvetlenül ajtó és ablak mellé, radiátor vagy ventilátor közelébe, illetve a gáz- vagy villanytűzhely fölé (a sütésnél, főzésnél keletkező gőzök is működésbe hozhatják).

Figyelem!

- A füstérzékelő nem működik, ha letakarjuk, lefestjük!
- lehetőség szerint a szén-monoxid érzékelőt vagy annak működését rendszeresen ellenőrizze!
- Ha lemerül az áramforrás (9V elem), hangjelzést ad, az elemcserét végezze el!
- A riasztót füstérzékelésre tervezték, a tüzet nem tudja megakadályozni.

Tanácsok röviden, tömören:

- Évente egyszer a fűtési rendszert szakemberrel felül kell vizsgáltatni!
- Ismerni kell saját fűtési rendszerünk tökéletes működését!
- A kályhák körül ne tároljunk tüzelőanyagot!
- Ne szárítsunk, főzzünk a fűtőkészülék tetején!
- A szobai, konyhai függönyök legyenek távol a tüzelő-, fűtőberendezésektől, azokat még a szél se fújja az égőtér fölé!
- A gázzal üzemelő készülékeket ajánlott a gyártó előírásainak megfelelően szakemberrel ellenőriztetni, karbantartatni, javíttatni.

A fentiek betartása esetén a tüzesetek és szén-monoxid mérgezések megelőzhetők, elkerülhetők.